

Palvelutarpeet ja ilmiöt nyt ja tulevaisuudessa

Oheismateriaali

Palvelutarve nyt ja vuonna 2030

IKÄÄNTYNEET

NYKYTILA JA SIITÄ SYNTYVÄT TARPEET

- Vanhusväestön määrän kasvu tulevina vuosina: Yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa 31 % vuoteen 2030 mennessä (+ 6 400), ja yli 85-vuotiaiden määrä 51 % (+2 400)
- Vanhusväestön kasvaessa tarve palvelutarpeen arviointiin, muisti- ja omaishoitoperheiden tukemiseen, gerontologiseen sosiaalityöhön, päätöksentekoon, palvelujen järjestämiseen ja asiakaskohtaiseen laadunvalvontaan kasvaa
- Väestön ikääntymisen myötä ympärivuorokautisen palveluasuminen tarve kasvaa noin 100 asiakkaalla vuodessa
- Kotihoidon peittävyys pitäminen nykyisellä tasolla tarkoittaa n. 90 uutta asiakasta vuodessa
- Varhaisen puuttumisen (etsivä ja löytävä vanhustyö) tarve kasvaa
- Päivätoiminnan tarve kasvaa; asiakasmäärän kasvu on noin 15–25 asiakasta vuodessa
- Yli 75-vuotiaiden omaishoidettavien peittävyys pitäminen nykyisellä tasolla (2,0 - 2,2 %) tarkoittaa 20-30 uutta omaishoidettavaa vuodessa

ILMIÖT 2030

Yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa noin 30 % vuoteen 2030 mennessä yhteensä noin 6 400 asukkaalla

Painopisteen siirtäminen hyvinvointia ja terveyttä edistävään ennaltaehkäisevään toimintaan yhdessä kaupunkien ja kolmannen sektorin kanssa

Teknologiset ratkaisut auttavat palvelutarpeen arvioinnissa ja palvelujen kohdentamisessa vaikuttavasti

Kotihoidon ja muiden kotiin vietävien palvelujen kehittäminen vastaamaan ikääntyneiden muuttuvia tarpeita

Maahanmuuttajataustaisten ikääntyneiden määrän kasvu edellyttää monikielisen henkilöstön lisäämistä sekä uudenlaisten teknologisten ratkaisujen hyödyntämistä

Palvelutarpeen kasvu väestön ikääntyessä suurentaa sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia ikääntyneiden palveluissa, perusterveydenhuollossa ja somaattisessa erikoissairaanhoidossa. Kustannusten kasvun ennakoidaan vuosina 2020–2030 olevan keskimäärin 2,3 prosenttia vuodessa (koko maassa 1,4 %)

Hoivapaikkojen tarve kasvaa. Tarvitaan hoivataloja (vanhustenkeskukset x 3) ja henkilöstöä, jotta pystytään vastaamaan palvelutarpeeseen lakisääteisessä odotusajassa

Palvelutarve nyt ja vuonna 2030

LAPSET, NUORET JA PERHEET

NYKYTILA JA SIITÄ SYNTYVÄT TARPEET

- Lasten, nuorten ja perheiden **hyvinvoinnin haasteet ja palvelutarpeet** korostuvat Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella. Esimerkiksi **lastensuojelun** tarve on hyvinvointialueella useilla mittareilla maan suurimpia.
- Alueen joka viides asukas on alle 18-vuotias ja useampi kuin **joka neljäs lapsiperhe on yhden vanhemman perhe**.
- Koronapandemia on vaikuttanut etenkin lasten ja nuorten **mielenterveyteen** ja hyvinvointiin, mikä on otettava huomioon palvelujen suunnittelussa.
- **Pitkäaikaisesti toimeentulotukea** saavia lapsiperheitä on enemmän kuin muualla maassa. Lapsiperheköyhyydellä on yhteys moniin sosiaalisiin ongelmiin, syrjäytymisriskiin ja hyvinvoinnin heikkenemiseen. Pitkittynyt pienituloisuus koskettaa erityisesti yksinhuoltajia ja monilapsisia perheitä.
- Alueen **lapsiperheistä noin joka neljäs on vieraskielinen**. Vieraskielisten suuri väestöosuus heijastuu esimerkiksi tulkkauspalvelujen runsaaseen tarpeeseen.

ILMIÖT 2030

Perhekeskus-verkosto neljällä perhekeskusalueella kokoaa moniammatillisia toimijoita yhteen ja tukee perheiden palvelujen helppoa saavutettavuutta ja saatavuutta

Sidosryhmien, kuten kuntien ja järjestöjen, kanssa tehtävä yhteistyö parantaa tuen tarpeisiin vastaamista

Lapsiperheiden neuvonta ja ohjaus toimii monikanavaisesti ja monikielisesti digitaaliset palvelut huomioiden

Lastensuojelun tarpeen väheneminen vaatii useita erilaisia ja eritasoisia toimenpiteitä toimialalta, hyvinvointialueelta, kunnilta, ja eri yhteiskunnan toimijoiden taholta, joiden työ ja ratkaisut vaikuttavat lapsiperheiden hyvinvointiin

Vieraskielisten perheiden auttaminen edellyttää monikulttuurisen osaamisen laajentamista ja työmenetelmien kehittämistä

Lasten ja nuorten mielenterveyttä tukevaa ja riippuvuuksia ehkäisevää työtä on tehtävä moniammatillisesti ja ennaltaehkäisevästi

Palvelutarve nyt ja vuonna 2030

AIKUISSOSIAALITYÖ JA VAMMAISTEN PALVELUT

NYKYTILA JA SIITÄ SYNTYVÄT TARPEET

- **Väestön palvelutarpeisiin** vastaaminen edellyttää toimialalta asiakaslähtöistä ja asiakkaita osallistavaa sekä monikuluttuuruutta tukevaa toimintatapaa. Henkilöstön veto- ja pitovoimaa tulee vahvistaa ja resurssien oikein kohdentuminen varmistaa. **Neuvonnan ja asiakasohjauksen** kehittämällä vastataan kasvavaan palvelutarpeeseen
- **Useat asiakkaat tarvitsevat useita palveluja.** Yli toimialojen tapahtuvan yhteistyön merkitys tulee korostumaan entistä enemmän. Asiakkaiden ja perheiden tueksi tarvitaan yhteensovittavia palvelukokonaisuuksia vastaamaan palvelutarpeita
- Nivelvaiheessa olevat **nuoret asiakkaat** tarvitsevat apua erityisesti sopivan asumismuodon löytymisessä
- Työikäisissä ja alle 65-vuotiaissa **mielenterveys- ja päihdeongelmat ovat kasvussa**, jolloin eri palvelukokonaisuudet korostuvat myös tässä ryhmässä

ILMIÖT 2030

Vammaispalvelulain ja muiden lakiuudistusten huomioiminen palvelujen järjestämisessä ja muutosohjelmassa. Erilaisten palvelujen tuottamistapoja tarkastellaan ja analysointia tullaan tekemään tarkoituksenmukaisimpien palvelujen löytämiseksi

Saavutettavilla, oikea-aikaisilla asiakasohjauksen ja neuvonnan keinoilla sekä asiakastarpeisiin vastaavilla palvelukokonaisuuksilla nopeutetaan asukkaiden palveluihin pääsyä

Palvelujen vaikuttavuutta ja laatua lisätään johtamalla toimintaa tietoon perustuen sekä moniammatillista yhteistyötä vahvistamalla ja sujuvoittamalla

Mielenterveys- ja päihdeongelmat ovat kasvussa. Turvaamalla moni-ammattillinen yhteistyö pystytään paremmin vaikuttamaan asiakkaiden kokonaistilanteeseen myönteisesti

Osatyökykyisten palvelujen toteuttaminen edellyttää yhteistyötä kaupunkien TE-palvelujen kanssa

Palvelut nyt ja vuonna 2030

KESKI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS

NYKYTILA JA SIITÄ SYNTYVÄT TARPEET

- Pelastustoiminnan ja ensihoidon toimintavalmiudessa on puutteita alueen eri osissa. Tämä aiheuttaa tarpeen asemarakentamiselle ja lisähenkilöstön rekrytoimiselle
- Alueen väkiluku kasvaa ja monimuotoistuu, joka asettaa uusia haasteita onnettomuuksien ehkäisytöinnille. Viestinnän monikielisyys ja selkokielisten palveluiden saatavuus tulee ottaa huomioon eri asiakasryhmien osalta
- Pelastustoimen palvelutaso suunnitellaan riskien ja uhkien mukaisesti riskianalyysin perusteella. Riittävän kattava riskianalyysityö on keskeisessä roolissa pelastustoimen palvelutarpeen tunnistamiseksi
- Henkilöstön saatavuus ja pysyvyys ovat kriittisiä riittävän palvelutason ylläpitämiseksi. Palvelutason ylläpitämiseksi on jouduttu turvautumaan ylitöihin
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on hyvinvointialueen lakisääteinen tehtävä. Pelastustoimella ei ole olemassa olevia rakenteita hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi hyvinvointialueella eikä valmiita toimintamalleja osallistumiselle. Palveluiden toimiva integraatio kansalaisten turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi on vaikuttavuuden näkökulmasta ensiarvoisen tärkeää

ILMIÖT 2030

Väestönkasvu sekä väestön monimuotoistuminen ja ikääntyminen lisäävät palvelutarvetta

Sosiaalisen ja yhteiskunnallisen eriarvoisuuden kasvu heijastuu pelastustoimen tehtäväkenttään

Ilmastonmuutos aiheuttaa sään ääri-ilmiöitä, joka lisää pelastustehtävien määrää sekä yhteiskunnan erilaisten häiriötilanteiden todennäköisyyttä

Teknologian nopea kehitys aiheuttaa uusia riskejä toimintaympäristössä ja on huomioitava

Euroopan turvallisuusympäristön muuttuminen vaikuttaa turvallisuusympäristöön ja viranomaistoimintaan

Kriittisen infrastruktuurin toimintavarmuuden varmistaminen on entistä monimuotoisempaa

Valtakunnallisesti pelastajapulaan on vastattu kouluttamalla uusia pelastajia, mutta edelleen työvoiman saatavuus on valtakunnallisesti haastavaa ja alueet kilpailevat työvoimasta

Palvelutarve nyt ja vuonna 2030

TERVEYDENHUOLTO

NYKYTILA JA SIITÄ SYNTYVÄT TARPEET

- Terveysthuollon palvelujen tarve on kasvussa, mihin vaikuttaa mm. hyvinvointialueen väestön kasvu ja ikääntyminen. Vantaan ja Keravan hyvinvointialue on myös Suomen monikulttuurisin hyvinvointialue. Pitkittynyt koronapandemia on aiheuttanut hoidon tarpeen kasaantumista
- Pandemian aikana hyvinvointialueen työttömyysaste on noussut, mikä näkyy asiakkaiden siirtymisenä työterveyshuollosta perusterveydenhuoltoon sekä työttömyyteen liittyvinä palvelutarpeina
- Erikoissairaanhoidon osuus Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen talousarviosta on 29 % (TA 24), HUS tuottaa lähes kaikki erikoissairaanhoidon palvelut
- Henkilöstön saatavuus ja pysyvyys ovat kriittisiä onnistumisen kannalta

ILMIÖT 2030

Lainsäädännön valmistelussa oleva hoitotakuun kiristyminen tulee edellyttämään palvelujen saatavuuden parantamista.

Sairaalahoito: paine jatkohoitoon mm. erikoissairaanhoidosta kasvussa, sairaalapaikkojen määrän varmistaminen

Toimintaympäristön haasteisiin vastaaminen edellyttää palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden parantamista, joihin vaikutetaan mm. parantamalla säännöllistä palvelua tarvitsevien palvelujen jatkuvuutta sekä lyhentämällä jonoja jo ensi vuoden aikana, kehittämällä digitaalista palveluvalikoimaa sekä tekemällä neuvonnasta ja asiakasohjauksesta entistä saavutettavampaa ja toimivampaa.

Henkilöstön monimuotoisuutta arvostetaan ja henkilöstön osaamiseen ja hyvinvointiin tulee panostaa.

Palvelut nyt ja vuonna 2030

KONSERNIPALVELUT

NYKYTILA JA SIITÄ SYNTYVÄT TARPEET

- Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen palvelut tuotetaan monituottajamallilla. Oman palvelutuotannon osuus sosiaali- ja terveyspalveluista (ilman erikoissairaanhoidoa) on noin 40 % ja ostopalvelujen osuus noin 60 %. Otetaan käyttöön tuotantotapa-analyysi palveluja kehitettäessä
- Ostopalvelut palveluntuottamisen tapana korostuvat erityisesti sekä vammaispalveluissa että perheiden erityispalveluissa.
- Vaikuttavien ja kustannustehokkaiden sosiaali- ja terveyspalvelujen varmistamiseksi hyvinvointialueella kehitetään palvelujen vaikuttavuuden, kustannusten ja laadun arviointia
- Oman palvelutuotannon ja ostopalvelujen laatua, vaikuttavuutta ja kustannuksia seurataan
- Teknologiset ratkaisut tuovat uusia mahdollisuuksia palvelutarpeisiin vastaamiselle, mutta toisaalta myös hallinnollisia velvollisuuksia hyvinvointialueelle

ILMIÖT 2030

Tuotantotapa-analyysit kustannusvaikuttavimpien palvelujen tuotantotapojen valitsemiseksi

Asiakaskriteerien tarkastaminen – palvelujen myöntämisen perusteiden tarkastelu (oikeat palvelut oikealle asiakkaalle, päällekkäisten palvelujen karsiminen)

Läpileikkaavien prosessien / asiakkaan palvelupolun tarkastelu erityisesti lasten sijaishuollon ja ikääntyneiden tehostetun asumispalvelun osalta

Palveluverkostoa tarkastellaan kokonaisuutena huomioiden digitaaliset, etä-, liikkuvat ja kotiin vietävät palvelut sekä tilakäytön optimointi.

Teknologinen kehitys ja digitaaliset ratkaisut avaavat uusia mahdollisuuksia palvelutarpeisiin vastaamiselle

Hyvinvointialueen henkilöstö

NYKYTILA JA SIITÄ SYNTYVÄT TARPEET

- Henkilöstötilanne on haastava
 - Mm. sairaalassa ja hoivayksiköissä henkilöstöstä suuri osa on vuokrahenkilöstöä tai työtä teetetään omalla henkilöstöllä lisä- ja ylitöinä
 - Henkilöstön vaihtuvuus on suurta
- Henkilöstön saatavuus heikkenee edelleen lähivuosina eläköitymisten ja alalta poistumisten vuoksi
- Työyksiköiden johtaminen hyvin vaativaa henkilöstötilanteen, mutta myös monien erilaisten vaateiden, joita johtamistyöhön asetetaan, vuoksi
- Henkilöstön, ml lähijohtajat, työhyvinvoinnissa on parannettavaa. Poissaolojen ja ennenaikaisten eläköitymisten kustannus on hyvinvointialueelle suuri
- Kunnilta peritty palkkataso naapureita alempi

ILMIÖT 2030

Väestönkasvu, väestön ikääntyminen, henkilöstömitoitusmuutosten kiristyminen, henkilöstön eläköityminen luovat suurta painetta henkilöstön riittävyydelle

Hyvällä johtamisella ja työnantajapolitiikalla parannetaan henkilöstökokemusta, lisätään henkilöstön pysyvyyttä, saatavuutta ja työhyvinvointia. Samalla parannetaan myös hyvinvointialueen vetovoimaisuuttaja sekä hyvää mainetta työnantajana. Oman henkilöstön suhteellinen osuus palvelutuotannossa kasvaa ja vuokrahenkilöstön vähenee

Tarvitsemme jokaisen työntekijämme ja teemme työtä työurien pidentämiseksi. Satsaamme urapolkuihin

Henkilöstön riittävyyttä turvataan kokonaisvaltaisella optimoinnilla